

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: A. R.
bytem

zastoupena: B. R.
jako opatrovnící, bytem tamtéž.

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2017, sp. zn. SZ/MPSV-2016/186028-924, č. j. MPSV-2016/186028-924/11,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 14. 2. 2017, sp. zn. SZ/MPSV-2016/186028-924, č. j. MPSV-2016/186028-924/11, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně napadla u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2017, sp. zn. SZ/MPSV-2016/186028-924, č. j. MPSV-2016/186028-924/11 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajská pobočka ve Zlíně (dále jen „prvostupňový orgán“) ze dne 6. 11. 2014, č.j. 40713/2014/UBR (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše přiznaného příspěvku na péči, přičemž bylo rozhodnuto o tom, že nadále bude poskytován příspěvek na péči v původní výši 800 Kč měsíčně.
2. Žalovaný rozhodl v této věci poprvé rozhodnutím ze dne 16. 2. 2015, sp. zn. SZ/1400/2014/4S-ZLK, č. j. MPSV-UM/1284/15/4S-ZLK (dále jen „prvotní rozhodnutí o odvolání“), jímž zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil prvostupňové rozhodnutí. Prvotní rozhodnutí o odvolání však bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 27. 7. 2016, č.j. 33 A 15/2015-88 (dále jen „zrušující rozsudek“) a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.
3. Prvotní rozhodnutí o odvolání bylo založeno na posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“) ze dne 3. 2. 2015 (dále jen „prvotní posudek“), podle něhož žalobkyně nezvládá pouze tři základní životní potřeby (I. stupeň závislosti na péči jiné fyzické osoby), a to konkrétně a) tělesnou hygienu, b) péči o zdraví a c) osobní aktivity. Byly tak potvrzeny závěry Okresní správy sociálního zabezpečení v Uherském Hradišti (dále jen „OSSZ Uherské Hradiště“) ze dne 8. 9. 2014.

II. Průběh dalšího řízení ve věci

4. Krajský soud ve zrušujícím rozsudku zavázal žalovaného, aby si vyžádal nový posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Brně (dále jen „PK MPSV“) ze dne přičemž ten by měl vycházet kromě zdravotnické dokumentace i ze znaleckého posudku MUDr. A. P., lékařské zprávě z Fakultní nemocnice Brno, odd. lékařské genetiky i z nově provedeného sociálního šetření v domácnosti, kde žalobkyně žije. Krajský soud dále žalovanému uložil, že nový posudek PK MPSV by se měl také zabývat více vlivem psychických poruch žalobkyně na její fyzické schopnosti, tedy dopravou, oblékáním, atd., a nikoliv pouze odkazovat na absenci medicínského korelátu, který by působil nezvládnutí těchto životních potřeb.
5. Krajský soud dále v odůvodnění svého rozsudku konstatoval, že sociální šetření ze dne 7. 7. 2014, které bylo podkladem pro vydání prvostupňového rozhodnutí, bylo nekvalitním podkladem, neboť mapovalo pouze výpověď matky žalobkyně, tedy pečující osoby, přičemž samotná žalobkyně byla dle tohoto záznamu po většinu času zavřena ve svém pokoji. K tomu krajský soud uzavřel, že „bylo povinností prvostupňového orgánu, resp. v odvolacím řízení žalovaného vyžádat si nové sociální šetření, které by bylo provedeno důkladněji a zprostředkovalo by poznatky o tom, jak žalobkyně reálně zvládá praktický život v domácnosti (stravování, oblékání či

výkon fyziologické potřeby).“ V tomto ohledu krajský soud podpůrně odkázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25.4.2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, přístupný na www.nssoud.cz).

6. Ze správního spisu žalovaného vyplývá, že žalovaný v navazujícím řízení nechal vypracovat další posudek PK MPSV ze dne 3. 11. 2016 (dále také „druhý posudek“), v němž PK MPSV zasedala ve složení předsedkyně komise a odborného psychiatra, přičemž žalobkyně i její opatrovnice se jednání komise zúčastnily a žalobkyně byla vyšetřena při jednání komise. PK MPSV vycházela ze zdravotní dokumentace, v níž byly mj. obsaženy lékařské zprávy z PL Kroměříž, znalecký posudek z odvětví psychiatrie podaný znalkyní MUDr. P. ze dne 28. 6. 2016, neurologického vyšetření, zprávou z ambulance lékařské genetiky MUDr. K. ze dne 24. 5. 2016 atd.
7. V posudkovém hodnocení druhého posudku PK MPSV uvedla, že limitujícím je pro posuzovanou mentální postižení na úrovni lehké mentální retardace s poruchami chování vázané na domácí prostředí. Podle propouštěcích zpráv z hospitalizace je žalobkyně převážně klidná, adaptuje se a respektuje autority, v rámci svých možností se aktivně zapojuje na oddělení, samostatné vycházky zvládá bez potíží, dokonce podle svých tvrzení pomáhá sestřičkám s těžšími pacienty a vynáší odpadkové koše. Zlepšení stavu za hospitalizace nespočívalo pouze v úpravě farmakoterapie, ale z větší části bylo ovlivněno dodržováním režimových opatření a spočívalo v nekompromisním výchovném vedení. Z dokumentace vyplývá, že matka tráví s pacientkou celý den, vodí ji s sebou do práce, a pak to psychicky nezvládá. Psychologické vyšetření ze dne 3. 7. 2014 PhDr. Ch., která uvedla, že intelekt posuzované je na hranici lehké a středně mentální retardace, PK MPSV posudkově nehodnotila, neboť hodnocení tíže mentálního postižení se vymyká z hodnocení tíže mentálního postižení při vyšetřeních provedených před tímto vyšetřením, a to včetně psychologického vyšetření provedeného jen měsíc před tímto vyšetřením, a to včetně znaleckého posudku MUDr. K. (vypracovaného pro účely omezení způsobilosti posuzované k právním úkonům) a hodnocení tíže mentálního postižení při opakovaných hospitalizacích v PL Kroměříž.
8. V posudkovém závěru druhého posudku dospěla PK MPSV ke shodnému závěru jako v prvotním posudku, s tím, že opětovně poukázala na posudkové nadhodnocení v posudku OSSZ z listopadu 2009, a dále PK MPSV odkázala na závěry sociálního šetření ze dne 7. 7. 2014, které objektivizovala vyšetřením při jednání. K jednotlivým neuznaným základním životním potřebám obsahuje posudkový závěr stručné zdůvodnění.
9. Ke druhému posudku podala zástupkyně žalobkyně své vyjádření ze dne 16. 11. 2016, v němž mj. zpochybnila způsob, jakým PK MPSV komunikovala při jednání s její dcerou s tím, že položené otázky nijak nesouvisejí se schopnostmi samostatně zvládat základní životní potřeby na úrovni 25-leté ženy. Poukázala dále na nedostatečné hodnocení potřeby mobility, orientace, komunikace, tělesné hygieny a fyziologické potřeby. Dále odkázala na závazný právní názor krajského soudu ve zrušujícím rozsudku a vyslovila názor, že žalobkyně je závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve III. stupni závislosti, neboť potřebuje pomoc při osmi základních životních potřebách (mobilitě, orientaci, komunikaci, tělesné hygieně, výkonu fyziologické potřeby, péči o zdraví, osobních aktivitách a péči o domácnost).

10. Podle posudku OSSZ Uherské Hradiště ze dne 6. 12. 2016 byla při kontrolní prohlídce žalobkyně uznána invalidní ve III. stupni invalidity, přičemž pokles pracovní schopnosti byl stanoven na 70%.
11. Žalovaný postupoval tak, že nechal vypracovat doplnění druhého posudku (dále jen „doplňující posudek“, které PK MPSV vyhotovila dne 6. 1. 2017 ve složení předsedkyně komise a odborného lékaře z oboru psychiatrie, přičemž žalobkyně a ni její zástupkyně nebyly jednání komise přítomny. PK MPSV se opět ztotožnila se závěry svých předcházejících posudků ze dne 3. 2. 2015 a 3. 11. 2016. K námitkám zástupkyně žalobkyně doplnila, že posudek soudní znalkyně MUDr. P. mentální retardaci posuzované žalobkyně hodnotí jako lehkou s poruchami chování, hyperaktivitou a poruchou soustředění, s čímž PK MPSV plně souhlasí. Psychologické vyšetření PhDr. Ch. ze dne 3. 7. 2014 jako jediné vyšetření hodnotí stupeň mentální retardace jako lehký až středně těžký, ačkoliv ve všech ostatních nálezech je stupeň mentální retardace označen jako lehký. Pokles inteligence z lehkého stupně do středního není možný bez přítomnosti organického poškození mozku, které nebylo prokázáno. Z těchto důvodů PK MPSV vyšetření PhDr. Ch. nehodnotila a nepřihlíží k němu. Navíc prokázané dovednosti žalobkyně (komunikace na počítači přes Skype a Facebook, počítání a některé příklady malé násobilky) přesahují možnosti osoby se středně těžkou mentální retardací. K posudkovému nadhodnocení v roce 2009 PK MPSV uvedla, že lékař OSSZ tehdy při hodnocení závislosti vůbec nepřihlížel k tíži funkčního postižení, které nemělo charakter těžké nebo úplné poruchy. PK MPSV opětovně poukázala a výrazně odlišné zvládání úkonů péče o vlastní osobu i úkonů soběstačnosti v nemocničním prostředí a v rodině a odkázala na propouštěcí zprávu z PL Kroměříž ze dne 28. 3. 2013. PK MPSV konečně k základním životním potřebám mobility a orientace uvedla, že netvrdí, že by žalobkyně byla schopna samostatně dojet do neznámého města a zorientovat se tam, ale tato neschopnost je zohledněna v přiznané základní životní potřebě osobní aktivity, přičemž navíc je třeba přihlídnout k tomu, že tyto činnosti nemají každodenní charakter.
12. V posudkovém závěru doplňujícího posudku ze dne 6. 1. 2017 tedy PK MPSV uzavřela, že neshledala důvody pro změnu přijatého posudkového závěru, a to ani k datu svého jednání.
13. K doplnění druhého posudku podala žalobkyně prostřednictvím své zástupkyně vyjádření, v němž uvedla, že s posudkem nesouhlasí, neboť PK MPSV hodnotí žalobkyni pouze podle stupně její mentální retardace, a nikoliv její skutečné schopnosti. Dále se PK MPSV nevypořádala se zdůvodněním tvrzeného posudkového nadhodnocení v roce 2009. Konečně žalobkyně zásadně zpochybnila závěr PK MPSV, že neschopnost samostatného cestování lze podřadit do základní životní potřeby „osobní aktivity“, nýbrž pod základní životní potřebu mobility a orientace.
14. Na to žalovaný vyžádal další doplnění vypracovaného posudku (dále jen „druhý doplňující posudek“) a přerušil na tuto dobu řízení. PK MPSV vypracovala doplňující posudek ze dne 3. 2. 2017, kde zasedala ve shodném složení jako při zpracování doplňujícího posudku ze dne 6. 1. 2017, přičemž žalobkyně ani její zástupkyně nebyly jednání komise přítomny.

15. V posudkovém hodnocení druhého doplnění druhého posudku PK MPSV uvedla, že nebyla nalezena příčinná souvislost mezi tíží zdravotního postižení (lehká mentální retardace s poruchami chování vázanými na domácí prostředí) a schopnostmi osvojit si základní sociální návyky a dovednosti péče o sebe a soběstačnosti. Při hodnocení základní životní potřeby mobilita se její zvládání neposuzuje ve vztahu k postižení smyslů či mentálního nebo duševního postižení, ale pouze se hodnotí funkční stav pohybového aparátu, tj. postižení kostí, svalů a nervů a vliv tohoto postižení na schopnost samostatně se pohybovat. Námitka neschopnosti zvládnout mobilitu z důvodu nevládnutí nastupování a vystupování z dopravních prostředků včetně bariérových je proto neopodstatněná. PK MPSV opětovně poukázala na své předchozí zdůvodnění posudkového nadhodnocení z roku 2009. PK MPSV považuje s odkazem na posudek psychiatra MUDr. K. ze dne 8. 6. 2010 za prokázané, že u žalobkyně jde o lehkou, nikoliv středně těžkou či těžkou mentální retardaci, která je poruchou vrozenou, trvalou a neléčitelnou, přičemž je pro účely posuzování invalidity klasifikovatelná pro invaliditu I. stupně. Podle názoru PK MPSV je třeba hodnotit, zda žalobkyně v dokumentovaném zdravotním stavu je schopna zvládnout jednotlivé úkony, anebo jen skutečnost, že pečující osoba uvádí, že je samostatně neprovádí. Přitom PK MPSV přihlíží k tíži funkčního stavu, který u posuzované nemá těžký charakter. K poruchám chování pak uvedla, že jsou vázány na domácí prostředí, zejm. na matku, přičemž při hospitalizacích v PL Kroměříž byla žalobkyně klidná, podrobivá a v rámci možností spolupracovala, zvládala péči o sebe a snažila se vypomáhat i při péči o spolupacienty. Ze všech uvedených důvodů PK MPSV setrvala na tom, že žalobkyně nevládala k datu 18. 6. 2014 pouze základní životní potřeby péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost.

III. Napadené rozhodnutí

16. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shrnul podklady shromážděné v navazujícím správním řízení a dospěl k závěru, že tyto podklady jsou dostatečné pro rozhodnutí ve věci. Žalovaný rozhodoval na základě posudků ze dne 3. 11. 2016 (druhého posudku) a jeho dvou doplnění ze dne 6. 1. 2017 a 3. 2. 2017, které byly vypracovány v řádném složení PK MPSV a na základě dostatečných podkladů.
17. Podle názoru žalovaného se PK MPSV vyjádřila ke všem námitkám uvedeným v odvolání, přičemž přizvala žalobkyni i její zástupkyni k jednání a provedla vlastní vyšetření posuzované a toto zhodnotila v kontextu zdravotní dokumentace a odborné psychiatrické dokumentace MUDr. P. Objasnila, proč zmocněnou zástupkyni zmiňované psychologické vyšetření PhDr. Ch. posudkově nehodnotí. Odůvodnila neuznání základních životních potřeb mobility, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání a výkon fyziologické potřeby jakož i odlišnost v počtu uznaných nevládaných životních potřeb oproti posudku OSSZ Uherské Hradiště.
18. Žalovaný dospěl k závěru, že označené posudky PK MPSV zohledňují veškeré podstatné okolnosti případu, a proto je žalovaný považuje za objektivní a přesvědčivý důkazní prostředek, který vycházel jak z obsáhlé zdravotnické dokumentace, tak i námitek uvedených v odvolání a v průběhu odvolacího řízení.

19. Žalovaný konstatoval, že PK MPSV naplnila požadavky uvedené ve zrušujícím rozsudku a PK MPSV srozumitelně vyhodnotila posudek soudní znalkyně MUDr. P. včetně jejich dopadu na zvládání základních životních potřeb pro účely příspěvku na péči a zejm. ve druhém doplnění druhého posudku dostatečně zdůvodnila, jaký markantní rozdíl mezi dřívější a současně uznanou mírou závislosti žalobkyně, a to zejm. ve druhém doplnění posudku ze dne 3. 2. 2017, přičemž svou argumentaci opřela o lékařské nálezy z roku 2009 – 2011, které nesvědčily o objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobkyně v minulosti.
20. Žalovaný dále poukázal na právní úpravu obsaženou ve vyhl. č. 505/2006 Sb. a její příloze č. 1 a dovodil, že na základě závěrů PK MPSV nebylo možno ani v novém odvolacím řízení napadené rozhodnutí změnit a přiznat žalobkyni IV. stupeň závislosti, jak žalobkyně požadovala. Z uvedeného důvodu zamítl odvolání žalobkyně, potvrdil prvostupňové rozhodnutí a rozhodl o tom, že výše příspěvku na péči od 1. 8. 2016 činí 880 Kč měsíčně.

IV. Žaloba

21. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobkyně uvedla, že napadené rozhodnutí i prvostupňové rozhodnutí považuje za nezákonné, jakož i založené na nedostatečném zjištění skutkového stavu.
22. Konkrétně žalobkyně namítla, že nový posudek PK MPSV se obsahově nevypořádal s mnoha skutečnostmi namítanými v odvolání a následně v žalobě, a to obzvláště posudku soudní znalkyně MUDr. P. PK MPSV se také dostatečně přesvědčivě nevypořádala s rozporem přiznaným IV. stupněm závislosti v roce 2009.
23. PK MPSV nezdůvodnila rozpor s namítanými skutečnostmi potvrzenými několika závěry odborníků a opakovala to, co bylo obsahem původního posouzení. K průběhu jednání u PK MPSV dne 3. 11. 2016 (druhý posudek) žalobkyně uvedla, že tam byly cca 20 minut, přičemž jí byly kladeny triviální otázky, čím přijely, kolik je hodin, kdy chodí spát a co doma dělá. Uvedené otázky ovšem nijak nesouvisely se schopnostmi samostatně zvládat základní životní potřeby na úrovni pětadvacetileté ženy.
24. Podle názoru žalobkyně se PK MPSV nezabývala dostatečně základní životní potřebou mobility a orientace, dále komunikace a stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena, jakož i výkonem fyziologické potřeby.
25. Žalobkyně vykládá posudky PK MPSV tak, že podle tam uvedených závěrů by byla schopna jet samostatně kupř. do Brna, zjistit si spojení, koupit si jídlo, vykonat tělesnou potřebu a dojet v pořádku domů. Takovému riziku by žalobkyni její zástupkyně nikdy nevystavila, neboť by její dceři šlo o život či zdraví.
26. Dále žalobkyně připomněla, že trpí chromozomální poruchou (derivate 13. chromozomu), což je velmi vzácné onemocnění, které podle zprávy MUDr. K., CSc. nejspíš způsobuje problémy duševní, psychické a mentální poruchy chování.
27. Pokud žalobkyně při jednání na PK MPSV uvedla, že při hospitalizaci v psychiatrické léčebně pomáhala, sprchovala se a zvládala hygienu v období menses, chodila sama na procházky, tak to ještě neznamená, že zvládá samostatně základní životní potřeby. Při návštěvách ji zástupkyně kontroluje, zda je očištěna

po menses, příp. jí pomáhá s tělesnou hygienou (umývání vlasů). Žalobkyně v léčebně nedělá tolik potíží, protože není ve svém prostředí, bojí se a chce jít brzy domů.

28. Konečně žalobkyně namítla, že nebylo provedeno žádné nové sociální šetření v domácnosti, kde žije, a proto PK MPSV nemohla posoudit reálné chování a schopnosti své dcery v prostředí, ve kterém se běžně pohybuje.

V. Vyjádření žalovaného

29. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že PK MPSV v dalším řízení zpracovala posudek se dvěma doplněními, jehož závěry se nelišily od prvotního posudku této komise ze dne 3. 2. 2015. Členy komise byli i dva psychiatři, kteří měli stejný názor na stanovení stupně závislosti žalobkyně. Sama žalobkyně byla jednání PK MPSV přítomna a byla vyšetřena přítomnými lékaři.
30. Úkolem žalovaného je hodnotit výsledek posouzení zdravotního stavu žalobkyně pouze z hlediska úplnosti a přesvědčivosti. Ve všech posudcích měla PK MPSV k dispozici námitky a připomínky zástupkyně žalobkyně a vycházela z posudkových kritérií.
31. Podle názoru žalovaného jsou posudky PK MPSV ze dne 3. 11. 2016, 6. 1. 2017 a 3. 2. 2017 v souladu s názorem krajského soudu obsaženým ve zrušujícím rozsudku. Žalovaný se podrobně vyjádřil ke zvládání či nezvládání jednotlivých základních životních potřeb žalobkyně, k posudku MUDr. P i k posudku z roku 2009, kdy byl žalobkyni přiznán IV. stupeň závislosti.
32. Provedení nového sociálního šetření PK MPSV v rámci odvolacího řízení nepožadovala. Podle názoru žalovaného měla PK MPSV dostatek podkladů pro hodnocení zdravotního stavu žalobkyně.
33. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl zamítnutí žaloby v plném rozsahu, přičemž vyslovil souhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.

VI. Posouzení věci krajským soudem

34. Krajský soud nejprve zkoumal, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), a jde rovněž o žalobu přípustnou ve smyslu ust. § 65, § 68, a § 70 s. ř. s.
35. Ve věci rozhodoval krajský soud v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci nařízení jednání nepožadovali, přičemž navíc byly dány podmínky pro zrušení napadeného rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání.
36. V souladu s ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po řádném posouzení žalobních námitek dospěl krajský soud k závěru, že žaloba **je důvodná**.
37. Krajský soud v první řadě považuje za nutné stručně připomenout právní úpravu poskytování příspěvku na péči a její výklad v ustálené judikatuře správních soudů.

38. Právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 108/2006 Sb.“) a vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“). Rozhodná právní úprava rozlišuje pro účely poskytování příspěvku na péči čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií je posuzování zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v ust. § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o následující potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. U osob do 18 let věku pak dle ust. § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že schopnost zvládat základní životní potřebu péče o domácnost se nehodnotí.
39. Správní řízení ve věci přiznání příspěvku na péči se vyznačuje tím, že rozhodující důkaz představuje odborný posudek zdravotního stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Povahou takového posudku, jakož i na něj kladenými požadavky, se již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který dovodil, že se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezbavuje je to povinnosti hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104, dostupné na www.nssoud.cz).
40. Záznam o sociálním šetření je podkladem pro posouzení stupně závislosti lékařem okresní správy sociálního zabezpečení, resp. přezkum tohoto posouzení posudkovou komisí MPSV (srov. § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb.). Podle ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí platí, že *„Krajská pobočka Úřadu práce provádí pro účely posuzování stupně závislosti podle odstavce 3 sociální šetření, při kterém se zjišťuje schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí. Sociální šetření podle věty první provádí příslušná krajská pobočka Úřadu práce také v průběhu hospitalizace osoby ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče, jestliže je této osobě poskytována u jednoho nebo postupně u více poskytovatelů zdravotních služeb následná nebo dlouhodobá lůžková péče pro tutéž nemoc nebo úraz trvající nepřetržitě déle než 60 dnů; podmínkou je, že tato skutečnost byla oznámena a doložena podle § 21 odst. 1 písm. e) Sociální šetření provádí sociální pracovník. O provedeném sociálním šetření vyhotovuje sociální pracovník písemný záznam, který na požádání předkládá posuzované osobě.“*
41. Krajský soud při posouzení žalobních námitek především vycházel ze svého závazného právního názoru, který je obsažen v odůvodnění svého zrušujícího rozsudku, a v první řadě zkoumal, zda žalovaný v dalším odvolacím řízení dostal uloženým povinností.

42. Je třeba v obecné rovině konstatovat, že žalovaný se snažil řádně naplnit uložené procesní kroky a napravit vady, jichž se dopustil v předchozím odvolacím řízení vedoucím k vydání prvotního rozhodnutí o odvolání. Nechal vypracovat nový posudek PK MPSV, který ve vazbě na námítky žalobkyně nechal dvakrát doplnit. Tento postup žalovaného krajský soud považuje za zcela správný a korespondující závaznému právnímu názoru krajského soudu.
43. Ze všech citovaných posudků je zcela zřejmé, že PK MPSV dostatečně podrobně a opakovaně zodpověděla otázku posudkového nadhodnocení ze strany OSSZ Uherské Hradiště v roce 2009, jakož i dopady závěrů znaleckého posudku MUDr. P. zpracovaného pro účely řízení o omezení svéprávnosti. Stejně tak se PK MPSV dostatečně přesvědčivě vyjádřila k otázce stupně mentální retardace žalobkyně, který vzhledem ke všem okolnostem (což ani žalobkyně nečiní předmětem sporu) lze kvalifikovat jako lehkou mentální retardaci s poruchami chování. V tomto ohledu krajský soud nemá zjištěnému skutkovému stavu po medicínské stránce co vytknout, přičemž zdůrazňuje, že sám si není oprávněn o medicínských otázkách učinit odborný úsudek. Zároveň považuje závěry PK MPSV k těmto otázkám za relativně přesvědčivé a racionálně zdůvodněné. Nicméně hodnocení závislosti fyzické osoby na péči či pomoci jiné fyzické osoby se medicínským posouzením dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nevyčerpává a je třeba je poměřit s poznatky týkajícími se života posuzované osoby.
44. Žalobkyně v tomto ohledu namítla, že nebylo v dalším řízení provedeno nové sociální šetření. Krajský soud nepřehlédl, že v právním názoru obsaženém ve zrušujícím rozsudku zavázal žalovaného mj. i k tomu, aby nechal vyžádat (tzn. skrze PK MPSV) „*nové sociální šetření, které by bylo provedeno důkladněji a zprostředkovalo by poznatky o tom, jak žalobkyně reálně zvládá praktický život v domácnosti (stravování, oblékání či výkon fyziologické potřeby).*“ Jak plyne z předloženého spisového materiálu, PK MPSV provedení nového sociálního šetření ani v jednom případě nevyžádala a vycházela v této otázce ze sociálního šetření, které bylo provedeno ke dni 7. 7. 2014.
45. Krajský soud v tomto ohledu souhlasí se žalobkyní, že právě provedení nového sociálního šetření bylo nutnou podmínkou pro řádné zjištění skutkového stavu věci. Spor mezi účastníky spočívá totiž zejm. v tom, že žalobkyně se zjevně chová jinak v prostředí psychiatrické léčebny či nemocnice, a jinak ve svém domácím prostředí, kde žije se svou matkou (zástupkyní). Dokumentované poruchy chování, které mají mj. podle názoru žalobkyně vést k tomu, že nezvládá kromě uznaných základních životních potřeb také další životní potřeby (zejm. mobilitu, orientaci, stravování, oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby....) se tedy projevují zejm. v přirozeném sociálním prostředí žalobkyně, tedy v domácnosti vedené matkou. Navíc je zákonnou povinností správních orgánů zkoumat schopnost zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti v přirozeném sociálním prostředí (srov. také § 1 odst. 2 vyhl. č. 505/2006 Sb.).
46. Krajský soud připomíná, že původní sociální šetření ze dne 7. 7. 2014, na němž bylo založeno prvostupňové rozhodnutí i prvotní rozhodnutí o odvolání, bylo uskutečněno v domácnosti žalobkyně i její zástupkyně a vyplývá z něho, že po dobu šetření byla žalobkyně zavřena ve svém pokoji a nechtěla mluvit se sociálními pracovníky. K jednotlivým životním potřebám ze zjištění sociálních pracovníků

vyplývá, že žalobkyni veškerou stravu připravuje matka, i když žalobkyně se umí sama najíst. Dále se tu uvádí poskytovaná pomoc stělesnou hygienou i fyziologickou potřebou, a potřeba doprovodu při jakékoliv cestě do cizího prostředí (dezorientace). Získané skutkové poznatky o životě žalobkyně v jejím přirozeném sociálním prostředí (nikoliv za hospitalizace) byly založeny na zcela nedostatečném podkladu, neboť v situaci zásadního sporu o míru závislosti žalobkyně nelze vycházet jen z tvrzení pečující osoby.

47. Krajský soud z uvedeného uzavírá, že bez provedení nového sociálního šetření není možno vypracované posudky PK MPSV chápat z komplexního pohledu jako úplné a přesvědčivé, jakkoliv po medicínské stránce těmito parametry podle názoru krajského soudu již disponují. Pouze nové sociální šetření, v ideální podobě provedené sociálním pracovníkem Krajské pobočky Úřadu práce ČR v součinnosti s PK MPSV, případně alespoň jedním jejím členem, může z hlediska náležitého zjištění skutkového stavu objektivizovat tvrzení zástupkyně žalobkyně coby pečující osoby. Tento deficit pak rozhodujícím způsobem zpochybňuje úvahu PK MPSV o zvládání základní životní potřeby stravování, oblékání a obouvání, jakož i tělesné hygieny. Pokud žalovaný netrval na provedení tohoto sociálního šetření a spokojil se s posudkem PK MPSV a jeho dvěma doplněními, které byly založeny na původním sociálním šetření ze dne 7. 7. 2014, dopustil se procesní vady, kterou lze podřadit pod ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) a c) s.ř.s., tedy nedostatečné zjištění skutkového stavu věci a zároveň vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé.
48. Krajský soud dále upozorňuje, že shledává jako relevantní úvahu žalobkyně o hodnocení základní životní potřeby mobility a orientace, neboť PK MPSV v doplnění posudku ze dne 6. 1. 2017 uvedla, že nezpochybňuje neschopnost žalobkyně samostatně cestovat veřejnou hromadnou dopravou a orientovat se dostatečně v neznámém prostředí. Již z hlediska dikce přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. a tam obsaženého vymezení mobility a orientace je patrné, že používání dopravních prostředků náleží pod vymezení základní životní potřeby mobility a otázka orientace v cizím prostředí zase pod základní životní potřebu orientace. Z pohledu zásad právní interpretace nelze aprobovat výklad, který podřazuje tuto neschopnost pod osobní aktivity, podle něhož jde o „vyřizování svých záležitostí“. Krajský soud upozorňuje také na ustanovení § 2a citované vyhlášky, podle něhož nezvládání být jen jediné z těchto dílčích aktivit vymezených v příloze č. 1 citované vyhlášky, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. V tomto ohledu je výklad PK MPSV v rozporu s jazykově-systematickým a logickým výkladem přílohy č. 1 citované vyhlášky, a tudíž nepřesvědčivý. Nepochybně i psychická porucha může být z hlediska principu kauzality příčinou nezvládání schopnosti orientace, in eventum v závažných případech i mobility. Apriori tedy nelze uvedeným názorem vyloučit možnost naplnění podmínek pro nezvládání některé z těchto základních životních potřeb.

VII. Závěr a náklady řízení

52. Krajský soud je tedy přesvědčen, že skutkový stav zjištěný žalovaným prostřednictvím dalšího posuzování závislosti žalobkyně PK MPSV stále trpí zásadními nedostatky, které způsobují, že napadené rozhodnutí spočívá opětovně

- na nedostatečném zjištění skutkového stavu věci (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.). Za těchto okolností nebylo možné z posudků pro účely rozhodnutí bez dalšího vycházet, a pokud tak žalovaný učinil, zatížil svůj postup vadami, které měly za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.).
53. V dalším řízení bude povinností žalovaného vyžádat doplnění posudku PK MPSV, který musí být založen i na novém sociálním šetření v domácnosti žalobkyně, eventuálně návštěvě provedené v součinnosti PK MPSV se sociálními pracovníky Krajské pobočky Úřadu práce ČR. Při posuzování úplnosti a přesvědčivosti doplňujícího posudku je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku.
54. Za těchto okolností nezbývá krajskému soudu než napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení (výrok I). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
54. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný byl ve věci neúspěšný, pročez nemá na náhradu nákladů řízení právo. V dané věci měla plný úspěch ve věci žalobkyně, která ovšem přiznání náhrady nákladů řízení nenavrhla. Za této situaci jí krajský soud žádnou náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 6. prosince 2018

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.